

YLÖJÄRVEN KAUPUNGIN VAPAA-AIKAPALVELUT



Toimintasuunnitelma 2026 **KIRJASTOPALVELUT**

Hyvinvointiltk 10.2.2026



Taustapeilissä vuosi 2025 – kasvu jatkui

Lainamäärä (ilman e-lainoja)

koko kaupunginkirjasto 721 883 kpl

kasvua edellisestä vuodesta 3,9 %

Lasten ja nuorten kaunokirjallisuuden lainojen määrä kasvoi 6,6 %

Aikuisten kaunokirjallisuuden lainauksen kasvu oli 7,0 %

Kävijämäärä

koko kaupunginkirjasto 228 007

kasvua edellisestä vuodesta 4,7 %

Keskimäärin jokainen ylöjärveläinen lainasi viime vuonna noin 21,5 nidettä.

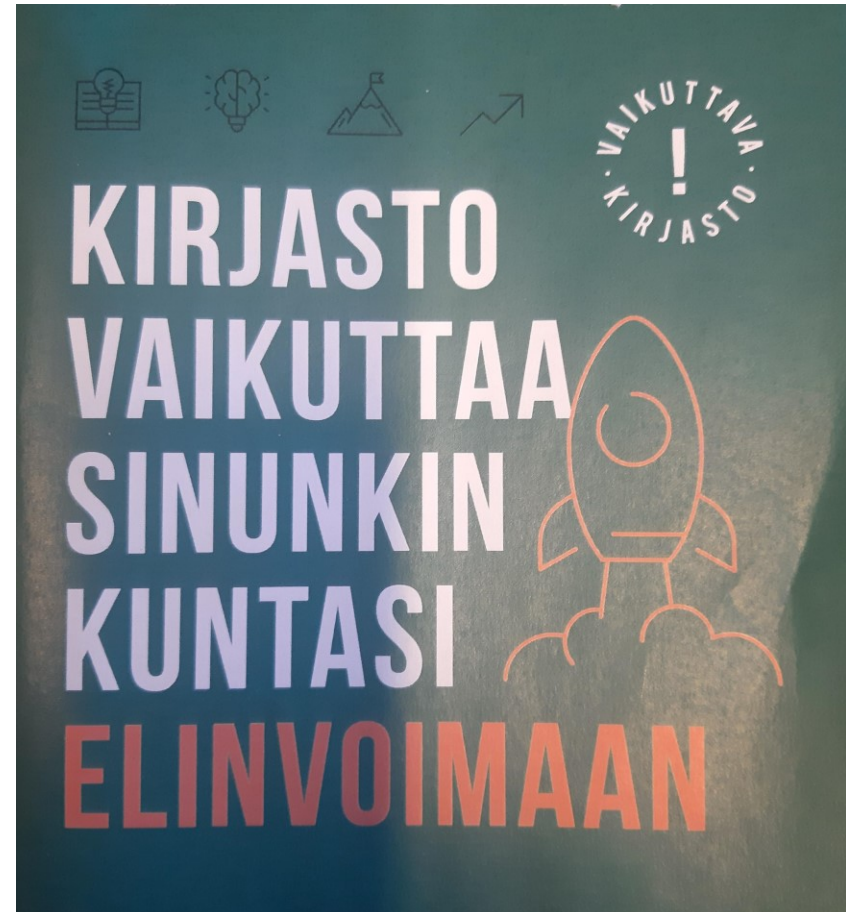
Valtakunnallisesti luku on noin 16 lainaa / asukas.

Ylöjärvi on mukana laajemmassa kirjastotoiminnassa

- PIKI-kirjastot
 - Seutu = kirjastopalveluissa yleensä koko Pirkanmaa
 - Yhteinen kirjastojärjestelmä, aineistotietokanta, kirjastokortti, koordinaattori, hankkeita
- AKePiKe
 - Kirjastolain mukaisesti alueellinen kehittämistehtävä: Pirkanmaa ja Keski-Suomi
 - Kehittämisaineistot muidenkin kirjastojen käytössä: Kirjasto vaikuttaa sinunkin kuntasi elinvoimaan
- Kysy kirjastonhoitajalta –vastaajapalvelu
 - Ylöjärvi aktiivisimpien vastaajakuntien joukossa
- Osallistuminen valtakunnallisiin kampanjoihin ja strategioihin
 - Onnellisin on kansa, joka lukee -kampanja
 - Jollain aikataululla Ylöjärvelle paikallinen Lukutaito-ohjelma (strategia). Opetushallitus on julkaissut [Kansallisen lukutaitostrategian](#).

Kirjasto vaikuttaa kunnan elinvoimaan

- Kirjastot edistävät liiketoiminnan syntyä
- Ne inspiroivat kansalaisia kokeilemaan uutta teknologiaa, mahdollistavat luovia kumppanuuksia ja rohkaisevat verkostoitumaan
- Kirjasto tarjoaa tietopalvelun, uudistuvan, monipuolisen aineiston, työkalut ja työskentelyyn sopivat tilat



Yleisten kirjastojen suunta

2026–2030

Edistämme monilukutaitoa ja sivistystä

- Monipuolisilla aineistoilla edistämme lukemista, oppimista ja kulttuurista ymmärrystä.
- Vahvistamalla monilukutaitoa ja kriittistä lukutaitoa tuemme kansalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja osallisuuteen.
- Teemme lukutaitotyötä ja kohdistamme sen erityisesti tukea tarvitseville väestöryhmille.

Ehkäisemme eriarvoistumista

- Tunnistamme alueelliset ja sosiaaliset haasteet ja edistämme kirjastopalvelujen saavutettavuutta kaikille.
- Teemme laajaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa eriarvoisuuden vähentämiseksi.
- Huomioimme monimuotoisuuden rekrytoinneissamme.

Vahvistamme yhteiskunnallista luottamusta

- Tuemme kansalaisten hyvinvointia huolehtimalla kirjaston ydintehtävästä, tiedon ja kulttuurin saatavuudesta.
- Edistämme kansalaisten kykyä ymmärtää ja käsitellä yhteiskunnallisia muutoksia ja ilmiöitä tukemalla rakentavaa vuoropuhelua ja sananvapautta.
- Luomme osallistavaa, verkostomaista ja avointa työkulttuuria, joka tukee henkilöstömme osaamista ja valmiuksia vastata yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.



Henkilöstö 2026

- 22 vakinaista vakanssia, joista kaksi osa-aikaista
 - kirjastotoimenjohtaja
 - vastaava kirjastonhoitaja (lähiesihenkilö)
 - 8 kirjastonhoitajaa
 - 9 kirjastovirkailijaa (joista kaksi osa-aikaista)
 - 1 kirjastosihteeri (Kurun vastaava)
 - 2 kirjastoautonkuljettaja-virkailijaa

Lukuun sisältyy määräaikaisen osa-aikaisen vakinaistaminen vuoden 2026 alusta osa-aikaisena (viikonloput, joilla mahdollistetaan sunnuntaiaukiolot).

Lisäksi tuntityöntekijänä satutuntien pitäjä (kirjastonhoitaja), joka tekee myös vinkkauksia.

Harjoittelijat ja kesätyöntekijät: Vuonna 2026 kirjasto tarjoaa harjoittelupaikan yhdelle yliopisto-opiskelijalle (yliopisto maksaa osan palkasta), yhdelle kirjastoalan ammattikorkeakouluopiskelijalle (ei kuluja kirjastolle) sekä kahdelle koululaiselle (1 kirjastossa ja 1 kirjaston ja liikuntapalvelujen yhteinen) kahden viikon ajaksi (haku kaupungin yhteisellä nuorten kesätyöpaikkahauulla).

- Kirjasto on siirtynyt helmikuun alussa 2026 Nepton-työajanseuranta- ja työvuorosunnitteluohjelmaan, joka on yhteinen koko vapaa-aikapalvelujen kanssa.
- **Tavoite: Kirjaston henkilöstötilanne on hyvä.**

Tavoitteena kaikkien lukutaitojen vahvistaminen

- Mitä:
- Kaikki = kaikenikäiset ylöjärveläiset
- Kaikki = sekä tekstilukutaidot että digitaidot
- Miten:
 - Ylläpitämällä ja kehittämällä monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
 - Suunnitelmallisella yhteistyöllä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa
 - Järjestämällä lapsille ja nuorille tapahtumia, joiden avulla houkutellaan kirjastoon ja lukemisen ääreen
 - Tarjoamalla aikuisille mm. tapahtumia ja lukupiirejä sekä osallistumalla erilaisiin tapahtumiin kirjaston ulkopuolella
 - Tarjoamalla aikuisille tukea ja ohjausta digitaidoissa
 - Tarjoamalla kattavat verkkopalvelut 24/7



Varhaiskasvatus, lapset, lapsiperheet

- **Tavoite: Kirjasto on osa lapsiperheiden arkea**
- Monipuolinen, uudistuva kokoelma innostaa tarttumaan kirjaan
- Menninkäisen lukupolku -kirjanen kaikkiin vauvaa odottaviin koteihin
- Kirjastoauto tavoittaa suuren määrän päiväkoteja
- Varhaiskasvatuksen, kirjaston ja kulttuuripalvelujen yhteinen Kulttuurikude-ohjelma määrittelee yhteistyön
- Päiväkodeille tilauspaketteja erilaisia teemoista
- Satutunteja järjestetään kaikissa kirjastoissa
- Päiväkotivierailuja
- Eskarikassit / Ylöjärven Nuorisoseura ry
- Tapahtumia lapsille: pehmoeläinten yöt, satuhahmoteemaiset tapahtumat

Kouluikäiset lapset, nuoret ja kirjasto

- 3. ja 7. luokille tarjotaan kirjastonkäytönopetusta
- 2., 5. ja 8. luokille kirjavinkkausta
- Näiden lisäksi resurssien mukaan pyynnöstä muillekin luokka-asteille
- Tänä vuonna tekeillä *vinkkausvideoita*, joiden avulla vinkkauksen saatavuutta parannetaan
- Tilauspaketit kouluille erilaisista teemoista ovat hyvin suosittuja
- Lukudiplomit jokaiselle luokka-asteelle
- Kirjasarjat
- Kirjasto osallistuu pyynnöstä koulujen teemapäiviin
- Kirjasto tarjoaa TET-harjoittelupaikan lukuisille peruskoululaisille vuoden aikana
- Kirjasto järjestää nuorille tapahtumia joko yksin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Esim. Unelmakarttapaja 21.1.2026
- **Tavoitteet: Kirjaston ja perusopetuksen yhteistyösuunnitelmaa toteutetaan aiemman mallisena. Yhteistyö nuorisopalvelujen kanssa vahvistuu.**

Lukulemmikit innostavat lukemaan opettelevia

Lukulemmikki Seelia
tavattavissa Viljakkalan kirjastossa
ma 2.2.2026 klo 17—18!



Varaa 15 minuutin luku-aika etukäteen viim.
pe 30.1. kirjaston asiakaspalvelusta
p. 050 3904714 tai sähköpostilla
kirjasto.viljakkala@ylojarvi.fi
Mukana lukuhetkessä on aina koiran ohjaaja.

- Koulutettu koira kuuntelee lukijaa ilman arvostelua tai kiirettä.
- Luo turvallisen ja rauhallisen ympäristön, joka innostaa erityisesti lapsia lukemisen harjoitteluun, rentouttaa ja lievittää suorituspainetta.
- Toiminta on vapaaehtoista.
- Tarkoitus on lukutaidon ja -innon tukeminen sekä jännityksen poistaminen.
- Noin 15 minuutin lukuhetki, jolloin lapsi lukee valitsemaansa kirjaa koiralle koiranohjaajan ollessa läsnä.
- Koirat ovat koulutettuja (Kennel-liitto tai Karva-Kaverit), rauhallisia ja ihmisystävällisiä.

Digitaidot

- **Tavoite:** Digitukea saa kaikissa Ylöjärven kirjastoissa laitteiden ja ohjelmistojen käytössä, esim. sähköisessä asiointissa, sovellusten käytössä sekä omiin laitteisiin liittyvissä ongelmissa.
- Leijassa digitukea annetaan tarpeen mukaan ja ajan etukäteen varaamalla.
- Kurussa digitukea saa kerran kuukaudessa tiistai-iltapäivisin. Aika varataan etukäteen. Lisätietoa ja ajanvaraukset suoraan Kurun kirjastosta.
- Viljakkalassa digitukea saa kerran kuukaudessa maanantai-iltapäivisin. Aika varataan etukäteen. Lisätietoa ja ajanvaraukset Viljakkalan kirjastosta.
- Uuden kirjastonhoitajan (aloittaa huhtikuussa 2026) tehtäväkuvaan kuuluu aikuisten digitaitojen vahvistaminen.
- Kirjasto noudattaa Digi- ja väestötietoviraston [Digituki | Digituen eettistä ohjeistusta | Digi- ja väestötietovirasto](#)
- Atk Seniorit Mukanetti ry [ATK Seniorit Mukanetti ry](#)
- Yhteistyötä Työväenopiston kanssa tiivistetään ja etsitään uusia yhteistyömuotoja.

Kirjaston e-aineistopalvelut

Kansallinen e-kirjasto

- Sisältää e-kirjoja, e-äänikirjoja ja e-lehtiä
- Vuosi 2026 on toinen kokonainen toimintavuosi (aloitus keväällä 2024)
- Liittynyt 97 % manner-Suomen kunnista
- Kustannus 0,7 e / asukas (2024-26)
- Ylöjärvellä vuonna 2025 e-kirjastolainoja 12 000, joista e-äänikirjalainoja noin 9500. Lisäksi e-aikakauslehtilatauksia oli noin 23 300.
- Vuonna 2027 on odotettavissa indeksinmukainen korotus. Merkittäviä muutoksia ei ole tulossa sisältöihin eikä siten kustannuksiinkaan.
- Liitytään sovelluksella, vuoden 2026 aikana tulossa myös selainversio ns. pöytäkoneille, mikä helpottaa esim. lehtien lukemista

Cineast elokuvapalvelu verkossa

Musiikkipalvelut Naxos ja Rockway

Tavoite: E-kirjasto on käytössä yhä useammalla ylöjärveläisellä.

Kirjaston palvelujen saavutettavuus

- Kolmen kiinteän kirjaston (pääkirjasto, Kuru ja Viljakkala) lisäksi palvelee myös kirjastoauto
- Kaikissa toimipisteissä on palveluaikojen lisäksi käytössä itsepalveluaika, lähikirjastoissa myös omatoimiaika
- Verkkokirjasto [PIKI-verkkokirjasto | piki.fi](https://piki.fi) on käytettävissä 24/7
- Kansallinen e-kirjasto käytettävissä 24/7: e-kirjoja, e-äänikirjoja ja e-aikakauslehtiä
- Kirjaston sosiaalisen median kanavat Facebook ja Instagram tiedottavat ja markkinoivat palveluja ja tarjoavat mahdollisuuden vuorovaikutukseen
- Lukemisesteisille on tarjolla Celian saavutettavuuskirjasto (ent. Näkövammaisten kirjasto)
- Kirjastossa on tarjolla hyvä valikoima selkokirjoja sekä lapsille että aikuisille
- Valtakunnallinen Monikielinen kirjasto välittää kirjastoille lainattavaksi harvinaiskielistä aineistoa
- Kaukopalveluna on käytettävissä maksullisena laaja valtakunnallinen kokoelma, tarvittaessa myös ulkomailta
- **Tavoite: Aukkaiden tietoisuus kirjaston monipuolisista palveluista kasvaa. Nykyisistä ei-käyttäjistä uusia kirjastonkäyttäjiä.**



**Matka onnelliseen
yhteiskuntaan on
sama kuin lähimpään
kirjastoon.**

Yhteisöllisyyden ja demokratian edistäminen

- **Tavoite: Lisätä kaupunkilaisten tietoisuutta kirjastosta yhteisen toiminnan paikkana sekä edistää demokratian toteutumista**
- Pirkanmaan kirjastojen Vuoden Lukuteko –palkinto vuosittain asiakkaiden ehdotusten perusteella
- Kirjastossa toimii vapaaehtoisia järjestöjen kautta ja suoraan
 - Mukanetti ja digitaitojen opastaminen senioreille
 - SPR:n vapaaehtoiset lukevat Ylöjärven Uutisia näkövammaisille
 - Ylöjärven Nuorisoseura ompelee eskarikasseja ja järjestää Lukemisen riemua –tapahtuman
 - Yksityisiä henkilöitä Karva-Kavereiden (lukukoirien) isäntinä/emäntinä
- Demokratian edistäminen
 - Lisätään vuoropuhelua kuntalaisten ja päättäjien välillä
 - Vaalien järjestäminen kirjastoissa on keino edistää myös kirjastonkäyttöä
- Parannetaan kirjaston kokous- ja työskentelytilojen varauskäytäntöjä
 - Timmi laajempaan käyttöön
 - Tiloja yksittäisille ihmisille sekä pienille ja isoille porukoille
 - Digivaraaminen helpottaa käyttöä, rinnalla myös mahdollisuus varata puhelimitse tai käymällä kirjastossa

Kokoustila Pikku-Pietilä Leijassa



- Remontoitiin entisestä lehtivarastosta pieneksi kokoustilaksi, jolle on ollut jo pitkään tarvetta.
- 12 hengelle
- Vailla kiinteää it-laitteistoa, jolloin tila voidaan pitää maksuttomana

Kelan etäpalvelupiste aloittaa Leijassa



- Kela lopetti asiakaspalvelupisteensä Ylöjärvellä ja siirtyi etäpalveluun
- Kirjastoon hankittiin erillinen työskentelytila
- Palvelu aloittaa helmikuussa Leijassa
- Asiakas varaa työtilan ja lainaa läppärin kirjaston palvelupisteestä
- Kirjasto tilastoi Kela-asiakkuudet
- Työskentelytila on muina aikoina muiden asiakkaiden käytettävissä

Tapahtumia 2026

- Kirjasto on avoin ja halukas kaikkeen yhteistyöhön muiden kanssa
- Lapsille ja nuorille
 - Lastentapahtumia sekä kirjaston järjestäminä että yhteistyössä muiden kanssa
 - Koulut ja päiväkodit vierailevat kirjastoissa ja kirjasto vierailee niillä
 - Musiikkitapahtumia
 - Osallistuminen puistoruokailuun kirjastoauton kanssa
- Aikuisille
 - Kirjailija- ja muita vierailuja sekä kirjaston järjestämänä että yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa
 - Kirjanjulkistustilaisuuksia
 - Taidenäyttelyjä
 - Uutuutena Tietovisat ainakin Kurussa ja Viljakkalassa
 - Musiikkitapahtumia: konsertteja (mm. Roots Winter jo 12. kerran 16.2.), yhteislaulutilaisuuksia
 - Lukupiirejä
 - Kerhoja (esim. Kurun Entisten Nuorten kerho Enska)
 - Digiopastustilaisuuksia

Mitä tavoitellaan vuonna 2026, koonti

- Talousarvion toiminnallinen tavoite
 - Tavoitetaan kirjaston asiakkaiksi niitä kaupunkilaisia, jotka eivät käytä vielä kirjastoa
- Kirjasto on yhä enemmän mukana siellä missä ihmiset ovat
- Kaikkien lukutaitojen vahvistaminen
- Yhteisöllisyyden vahvistaminen
 - Tapahtumat – yksin ja yhteistyössä muiden kanssa järjestetyt
 - Tilojen tarjoaminen sekä ryhmille että yksityisille käyttäjille
 - Kirjasto on matalan kynnyksen paikka, jonka kaikki tuntevat ja johon on helppo tulla
 - Yhteisöllisyyden vahvistaminen on myös demokratian vahvistamista
 - Kirjasto on foorumi vuoropuhelun lisäämiselle päättäjien ja kaupunkilaisten välillä

Kirjastopalvelut
kirjastotoimenjohtaja Liisa Nikkilä
p. 050 390 4619
liisa.nikkila@ylojarvi.fi
[Kirjasto - Ylöjärvi](#)

